

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΑ ΜΝΗΜΟΝΙΑ*.

Του Λεωνίδα Χρυσανθόπουλου, Πρέσβη ε.τ..

Η Ευρωζώνη είναι ένα ωραίο παράδειγμα πώς πολιτικοί που έχουν αποκοπεί από την εκλογική τους βάση κατασκευάζουν συστήματα που δεν εξυπηρετούν τους πολίτες. Είναι μια ιστορία γεμάτη γενικότητες που δημιουργήθηκε και λειτουργεί από πολιτικούς που είναι ανίδεοι στα οικονομικά και ζουν στην δική τους πραγματικότητα.

Ως προς την Ελλάδα, τα κράτη της Ευρωζώνης πίστευαν εσφαλμένα ότι μικρά ελλείμματα και χρέη θα απέτρεπαν την κρίση και μια μεγάλη δόση λιτότητας θα μείωνε το δημόσιο χρέος. Ο πρόεδρος Χούμπερ το δοκίμασε μετά την κατάρρευση του χρηματιστηρίου και κατέληξε στη μεγάλη ύφεση. Το ΔΝΤ το δοκίμασε στην Αργεντινή χωρίς αποτέλεσμα. Γιατί να πετύχει στην Ελλάδα;

Ένα κράτος που αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα έχει τρεις μηχανισμούς για να τα αντιμετωπίσει:

- 1). Μείωση των επιτοκίων για να αυξηθούν η κατανάλωση και οι επενδύσεις.
- 2). Μείωση των συναλλαγματικών ισοτιμιών για να αυξηθούν οι εξαγωγές.
- 3). Χρήση δημοσιονομικών πολιτικών. Όλα αυτά απαγορεύονται στην Ευρωζώνη.

Μια εναλλακτική λύση για τη μείωση του χρέους της Ελλάδας και των άλλων κρατών που αντιμετώπιζαν ανάλογο πρόβλημα το 2010 θα ήταν αν η Γερμανία αύξανε τις τιμές και τους μισθούς της. Τότε η αξία του ευρώ θα έπεφτε και τα προϊόντα των κρατών που βρίσκονταν σε κρίση θα γίνονταν πιο ανταγωνιστικά, με θετικά αποτελέσματα στις οικονομίες τους καθώς θα αυξάνονταν οι εξαγωγές τους. Αλλά όχι, η Γερμανία δεν θέλησε να αναλάβει το βάρος των προσαρμογών που έπρεπε να γίνουν από τα κράτη που είχαν τα χρέη κι από τους λαούς τους.

Η ΕΕ ισχυριζόταν το 2010 ότι τα μνημονιακά μέτρα λιτότητας επιβλήθηκαν στην Ελλάδα για να μειωθεί το δημόσιο χρέος που ήταν τότε 128,9% του ΑΕΠ. Εψεύδετο βεβαίως μιας και σήμερα έχει ξεπεράσει το 220%.

Τα μνημονιακά μέτρα λιτότητας οδήγησαν στην αύξηση της ανεργίας από 9% το 2009 σε 25% το 2015, για να μειωθεί σήμερα στο 15,8% ενώ η ανεργία των νέων είναι στο 34,2%, το μεγαλύτερο ποσοστό στην ΕΕ. Πριν από το 2009 ο ετήσιος αριθμός θανάτων στην Ελλάδα κυμαινόταν μεταξύ των 60.000 και 70.000 ατόμων. Σήμερα, μετά από τις περικοπές που οδήγησαν στην κατάρρευση του συστήματος υγείας, οι θάνατοι ανέρχονται σε 128.000 άτομα ενώ θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στο μεταξύ έφυγαν από την Ελλάδα περίπου 400.000 άτομα.

Ένας βασικός λόγος για την αποτυχία των μέτρων λιτότητας είναι ότι δεν λήφθηκε υπόψη ο παράγων άνθρωπος. Τα επιβληθέντα μέτρα αποτελούν επίσης παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ελλήνων. Δύο εμπειρογνώμονες του ΟΗΕ, ο Cerphas Lumina και ο Pablo Bohoslavsky, στις εκθέσεις τους περιγράφουν τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

στη χώρα μας. Το ίδιο και η έκθεση της Επιτροπής Αλήθειας της Βουλής των Ελλήνων το 2015 και η Hellenic League of Human Rights το 2014.

Το 2017 και το 2018 επισκέφθηκα τα υπουργεία Εξωτερικών της Ολλανδίας, του Βελγίου, του Λουξεμβούργου και της Γερμανίας και έθεσα στους συνομιλητές τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα λόγω των μέτρων λιτότητας που επιβάλλονται από τα μνημόνια ενώ τους έδωσα κι ένα αναλυτικό υπόμνημα με τις εκθέσεις των εμπειρογνομόνων του ΟΗΕ. Οι Ολλανδοί και οι Βέλγοι μού είπαν ότι αναγνωρίζουν ότι σημειώνονται παραβιάσεις αλλά δεν μπορούν να επέμβουν στις αρμοδιότητες του Eurogroup και συνεπώς δεν γνωρίζουν τι να κάνουν. Τους απάντησα να κάνουν αυτό που εισηγούνται οι εμπειρογνώμονες του ΟΗΕ που γράφουν ότι, πριν από την επιβολή μέτρων λιτότητας στην Ελλάδα να εξετάζεται αν τα μέτρα αυτά παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και αν ναι να μην υιοθετούνται. Μόνο το Λουξεμβούργο έθεσε το θέμα στην αρμόδια επιτροπή του Συμβουλίου Υπουργών, χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Στο Βερολίνο μού ελέχθη «γιατί η Ελλάδα δεν θέτει η ίδια το θέμα της παραβίασης στην αρμόδια επιτροπή του Συμβουλίου;» Δηλαδή, τους απάντησα, η Ελλάδα που παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα να συζητήσει με τα άλλα μέλη που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ελλάδα πώς να σταματήσουν να τα παραβιάζουν; Και έφυγα.

Το 2015 έκανα προσφυγή στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ με την διαδικασία των παραπόνων για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα. Η προσφυγή μου απορρίφθηκε από την αρμόδια ομάδα εργασίας με την αστήρικτη δικαιολογία ότι δεν κάλυπτε συνεχείς ουσιώδεις και φανερές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Έμαθα ότι ασκήθηκε πίεση από την ΕΕ στη Αυστριακή πρόεδρο της ομάδας εργασίας να απορριφθεί η προσφυγή μου για να μην κατηγορηθεί κράτος-μέλος, η Ελλάδα συγκεκριμένα, για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Θα αναφερθώ τώρα στα λάθη της ΕΕ όπως ομολόγησαν ορισμένοι εκπρόσωποί της.

Αρχίζω με τον τότε πρόεδρο του Eurogroup, τον Ντάισελμπλουμ, ο οποίος σε συνέντευξή του στον ANΤ1 στις 27.08.2018 είπε «η ΕΕ έκανε λάθη στη διαχείριση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και τα προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής ήταν πολύ αυστηρά ενώ η εφαρμογή τους ήταν πολύ δύσκολη». Στις 01.09.2018, σε συνέντευξή του στο ολλανδικό πρόγραμμα *nieuwsuur*, είπε «ζητήσαμε πολλά από τους Έλληνες όσον αφορά στις μεταρρυθμίσεις, οι οποίες είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοστούν ακόμα και σε μια κοινωνία που έχει κυβέρνηση που λειτουργεί καλά, και που δεν ήταν η περίπτωση της Ελλάδας». Σε δήλωσή του στην εφημερίδα *TA NEA* με ημερομηνία 27.08.2018 ανέφερε «έγιναν λάθη από τους Ευρωπαίους στη διαχείριση της ελληνικής κρίσης. Στην αρχή πειραματίστηκαν και χρειάστηκαν 4 χρόνια για να στηθούν οι μηχανισμοί αντιμετώπισης της κρίσης. Μια διαφορετική πολιτική έπρεπε να είχε εφαρμοστεί στην Ελλάδα, γιατί τα προγράμματα ήταν πολύ αυστηρά και η εφαρμογή τους πολύ δύσκολη».

Ο αρμόδιος Επίτροπος για την Ελλάδα Μοσκοβισί αναφέρει στο μπλογκ του της 20.08.2018 «σφάλματα έγιναν στην Αθήνα, τις Βρυξέλλες, το Βερολίνο και την Ουάσιγκτον που αδικαιολόγητα επεξέτειναν την κρίση. Υποεκτιμήσαμε την τραγική κατάσταση της Ελλάδας όταν άρχισε η κρίση. Ενώ νομίζαμε ότι είχαμε να κάνουμε με μια μοναδική κρίση προϋπολογισμού, στην πραγματικότητα επρόκειτο για μια βαθιά κρίση του ελληνικού κράτους και της οικονομίας. Χρειάστηκαν αρκετά χρόνια για να κάνουμε μια σωστή εκτίμηση και, σαν αποτέλεσμα, ο σχεδιασμός των τριών προγραμμάτων υπήρξε ατελής.

Η συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, του ΔΝΤ και αργότερα του ΕSM δεν ήταν πάντοτε εύκολη. Η οικο-νομική τεχνογνωσία του ΔΝΤ ήταν στην αρχή αναγκαία, αλλά ορισμένες από τις θέσεις του υπήρξαν πολύ βάναντες και προσωπικές. Δημιούργησαν προβλήματα στους Έλληνες και ώθησαν το Eurogroup να υιοθετήσει μεταρ-ρυθμίσεις που κατά την γνώμη μου υπήρξαν πολύ σκληρές και ιδίως ως προς τις συντάξεις. Οι πολιτικοί φέρουν κάποια ευθύνη και εγώ αναλαμβάνω την μερίδα μου... Είναι αλήθεια ότι τα συγκεκριμένα μέτρα μεταρρυθμίσεων συνήθως προέρχονται από τους θεσμούς. Αλλά πάντοτε στη βάση οδηγιών των υπουργών οικονομικών που ήταν υπόλογοι στα

κοινοβούλιά τους. Αλλά, το Eurogroup έπαιρνε τις τελικές αποφάσεις χωρίς κανένα δημοκρατικό έλεγχο. Ένωθα άσχημα όταν κεκλεισμένων των θυρών αποφασίζαμε για την τύχη εκατομμυρίων Ελλήνων. Το είπα και πέρυσι και το ξαναλέω και σήμερα ότι επρόκειτο για ένα δημοκρατικό σκάνδαλο. Όχι γιατί οι υπουργοί ενεργούσαν κακοβούλως, αλλά επειδή οι ίδιοι ήταν ελλειπώς ενημερωμένοι κι ούτε ήταν εξουσιοδοτημένοι από τα εθνικά τους κοινοβούλια».

Αλλά, τα λάθη, και κυρίως λάθη που οδήγησαν στο θάνατο χιλιάδες Έλληνες πολίτες πρέπει να πληρώνονται.

Θα εξετάσουμε τώρα τους τρόπους απαλλαγής της Ελλάδας από τις μνημονιακές της υποχρεώσεις.

1. Καταγγελία της μνημονιακής Συμφωνίας του Μαΐου 2010 με βάση τις διαδικασίες που προβλέπει η Συνθήκη της Βιέννης του 1969 περί Συνθηκών.

Η Συνθήκη προβλέπει την δυνατότητα καταγγελίας μιας συνθήκης για σφάλματα που έγιναν (άρθρο 48), απάτη (άρθρο 49), διαφθορά αντιπροσώπου κράτους (άρθρο 50), εξαναγκασμός αντιπροσώπου κράτους (άρθρο 51) και ουσιαστική αλλαγή κατάστασης (άρθρο 62).

Η διαδικασία δεν είναι απλή γιατί, μετά την κατάθεση της καταγγελίας με ρηματική διακοίνωση στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ, τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν τρεις μήνες προθεσμία να απαντήσουν κι αν δεν επιτευχθεί συμφωνία το θέμα παραπέμπεται στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης ή στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ που ανοίγει μια διαδικασία συνδιαλλαγής.

Η κατάθεση όμως της σχετικής ρηματικής διακοίνωσης στον Γενικό Γραμματέα από την Ελλάδα ενδέχεται να δημιουργήσει τέτοια αναταραχή στις αγορές και αλλού ώστε οι δανειστές να καλέσουν την Αθήνα για μείωση του χρέους εκτός διαδικασιών ΟΗΕ.

2. Διαδικασίες εντός της ΕΕ.

A. Η διαδικασία του άρθρου 41.3 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ αναφέρει «Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση από την ΕΕ για κάθε ζημιά που του προξένησαν τα θεσμικά όργανα ή οι υπάλληλοί τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στις νομοθεσίες των κρατών-μελών». Η διαδικασία αυτή αφορά άτομα και όχι κράτη.

Στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής έστειλα επιστολή στον τότε πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Γιούνκερ με ημερομηνία 12 Ιανουαρίου 2019 ζητώντας αποζημίωση για την μείωση της σύνταξής μου κατά 60%, επικαλούμενος τα λάθη που έγιναν σύμφωνα με τις ομολογίες Ντάισελμπλουμ και Μοσκοβισί.

Στις 27 Φεβρουαρίου έστειλα υπόμνηση με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στον αρμόδιο του γραφείου του Γιούνκερ να επισπεύσουν την απάντησή τους. Καμιά ανταπόκριση. Κατάλαβα ότι δεν είχαν την πρόθεση να απαντήσουν στο αίτημα ενός πολίτη της ΕΕ που ζητάει την εφαρμογή της Συνθήκης που η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγγυάται. Στις 9 Μαΐου, που ήταν και η παραμονή της Ημέρας της Ευρώπης, αποφάσισα να δημοσιοποιήσω την επιστολή μου προς τον Γιούνκερ στον ευρωπαϊκό Τύπο.

Το θέμα έτυχε μεγάλης δημοσιότητας στην Ιταλία, την Πορτογαλία και τη Γερμανία. Το βράδυ της ίδιας μέρας κιόλας είχα την απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία απέρριπταν το αίτημά μου για αποζημίωση λέγοντας ότι αρμόδιο για να το εξετάσει είναι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η στάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έδειξε πόσο υπολογίζει τον πολίτη της η ΕΕ. Αδιαφορία για τον μέσο άνθρωπο και δράση κατόπιν εκφοβισμού. Πάντως, αν γίνει προσφυγή από 100 π.χ. συνταξιούχους για το ίδιο αίτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάτι μπορεί να γίνει. Βέβαια, στην περίπτωση αυτή θα χρειαστεί χρηματοδότηση για να καλυφθούν τα έξοδα των δικηγόρων.

B. Παύση πληρωμών λόγω κορωνοϊού. Η Ελλάδα μέχρι το 2030 πρέπει να πληρώσει περίπου 89 δις ευρώ στους δανειστές. Το σχέδιο

ανάκαμψης ύψους 1,8 τρις ευρώ για τα έτη 2021-2027 έχει πολύπλοκες και μακροχρόνιες διαδικασίες εκταμίευσης. Από το πρόγραμμα SURE η ΕΕ δάνεισε στην Ελλάδα το ποσό των 2,7 δις ευρώ καταβλητέο σε 8 δόσεις για την καταπολέμηση των αρνητικών συνεπειών του κορωνοϊού. Λόγω της υποχρέωσης εξόφλησης των δόσεων για το χρέος, η Ελλάδα δεν αντέχει πλέον οικονομικά και θα πρέπει να ζητήσει από τους δανειστές ή την κατάργηση του χρέους ή αναστολή πληρωμών για να μπορέσει να αντιμετωπίσει τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας.

3. Θα πρέπει με επιμονή να τεθεί στην Γερμανία η πληρωμή του κατοχικού δανείου (η αξία του οποίου ανέρχεται σήμερα σε 422,8 δις ευρώ) καθώς και των επανορθώσεων.

Να τεθεί ακόμα και εκβιαστικά στο Βερολίνο, με την απειλή κατάσχεσης κρατικών γερμανικών περιουσιών στην Ελλάδα. Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν και τα στοιχεία της γνωμοδότησης της Επιστημονικής Υπηρεσίας της γερμανικής Βουλής του 2019 που, μεταξύ άλλων, αναφέρει ότι η Συνθήκη 2+4 δεν αναφέρεται καθόλου στις αποζημιώσεις. Η Ελλάδα, ως τρίτη χώρα που δεν συμμετείχε στη Συνθήκη, θα έπρεπε ρητώς να είχε συμφωνήσει με τα προκύπτοντα μειονεκτήματα.

Στο Διεθνές Δίκαιο δεν αναγνωρίζεται σύμβαση εις βάρος τρίτων. Χωρίς τη συναίνεση της Ελλάδας δεν μπορούσαν τα συμβαλλόμενα μέρη να συμφωνήσουν ότι οι γερμανικές αποζημιώσεις προς την Ελλάδα θα αποκλείονταν κατά τη σύναψη της Συμφωνίας. Στα πλαίσια του ΟΑΣΕ η Ελλάδα υποστήριξε τον Χάρτη των Παρισίων: «Σημειώνουμε με μεγάλη ικανοποίηση τη Συμφωνία που υπογράφηκε την 9η Σεπτεμβρίου 1990 στη Μόσχα σχετικά με τον τελικό διακανονισμό για την Γερμανία». Η Ελλάδα σημείωσε, αλλά **δεν** συμφώνησε. Σχετική επιστολή προς την Γερμανία ετοιμάζουν το ΙΗΑ, το Ελληνοκαναδικό Κογκρέσο κι άλλες οργανώσεις του εξωτερικού για την επιστροφή στην Ελλάδα των γερμανικών χρεών.

Θα πρέπει τέλος να διαγραφεί και το παγκόσμιο χρέος ώστε να δοθεί στην ανθρωπότητα μια ευκαιρία να επανεκκινήσει την παγκόσμια οικονομία επί υγιούς βάσεως.

Καταλήγοντας θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι τα πέντε σημεία που ανέφερε η Ζωή Κωνσταντοπούλου στην παρέμβασή της και τα τέσσερα σημεία στην ομιλία του Νίκου Ιγγλέση αλληλοσυμπληρώνονται και μπορεί να αποτελέσουν τη βάση για μια κοινή αντιμετώπιση του θέματος.

***Το κείμενο αυτό αποτελεί την εισήγηση του Λεωνίδα Χρυσανθόπουλου στο τρίτο συνέδριο με θέμα “Συνέπειες της υποτέλειας-εξάρτησης στη διαμόρφωση των οικονομικών προβλημάτων μας”, που διοργάνωσε διαδικτυακά στις 2 και 3 Ιουλίου 2021 η Επιτροπή “Τιμή στο 21” και η επικεφαλής της Μαρία Νεγρεπόντη Δελιβάνη.**

[International Hellenic Association.](#)

Πηγή : <https://professors-phds.com/>